

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Concernstaf

Onderwerp:

Vragen ex art 46 RvO-DB-juistheid cijfers in RES Wind dossier College en Provincie

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 24-06-2024
Notanummer	: 2024-562
Datum	: 24-06-2024
Programma	: 04b - Energietransitie
Portefeuillehouder	: Wethouder Van Essen,
Bijlage(n)	: 2024-06-12 Vragen art 46 RvO - DB - Juistheid cijfers in RES Wind dossier College en Provincie.docx, Antwoordbrief vragen ex art 46 RvO-DB-juistheid cijfers RES wind dossier College en Provincie.docx

Parafering

20-06-2024: Wethouder

Agendering

* 21-06-2024: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

24-06-2024

B & W d.d.: 24-06-2024

Besluit

1. De beantwoording van de vragen ex art 46 RvO van de DB-fractie vast te stellen
2. De beantwoording aan te bieden aan de raad

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Per brief van 11 juni heeft B. Kleine Schaars van de fractie van Deventer Belang uw college een aantal schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over Juistheid cijfers in RES Wind dossier College en Provincie. Bijgaand treft u de beantwoording aan.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Kader

Betrokken partijen en participatie

Toelichting op participatiebeleid

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

Deventer 11 juni 2024

Schriftelijke vragen o.g.v artikel 46 RvO.

Onderwerp: Juistheid cijfers in RES Wind dossier College en Provincie

Geacht college, de fractie van Deventer Belang, heeft kennisgenomen van een drietal documenten met betrekking tot de programmeringsafspraken windenergie van de provincie die gemaakt zijn met Deventer. Beide documenten zijn gepubliceerd na besluitvorming op 22 mei 2024 in de gemeenteraad van Deventer.

Het gaat om een brief van Team nieuwe energie van de provincie Overijssel, gedateerd 22 mei 2024 en geplaatst met publicatiedatum 5 juni 2024.

Het tweede document betreft de raadsmededeling 2024-467 gedateerd 4 juni 2024 met de tussenstand Res West-Overijssel tot en met 2023. Bij die raadsmededeling is de bijlage Tussenstand RES West Overijssel januari 2024 gevoegd als derde document.

Dat leidt voor onze fractie tot de volgende constatering en vragen:

1. De raadsmededeling heeft als onderwerp tussenstand RES West Overijssel tot en met december 2023. Waarbij het eerder omschreven doel van deze raadsmededeling 2 x per jaar een 'tussenstand' over de stand van zaken over de voortgang van de RES West Overijssel te geven. De bijlage geeft de stand weer van januari 2024. Maar is het college het dan met ons eens dat deze raadsmededeling verre van actueel is. Zelfs als achterhaald mag worden gezien op de publicatiedatum van 4 juni 2024? Wat is daar de reden van?
2. Bent u het met ons eens dat indien de raadsmededeling uitgaat van verouderde cijfers, er mogelijk programmeringsafspraken zijn gemaakt op achterhaalde cijfers? Die afspraken zijn immers vastgelegd in het document: 'Programmeringsafspraken windenergie gemeente Deventer- provincie Overijssel dd 26 maart 2024'. Op welk moment in 2024 heeft het college onderhandeld met de provincie over de huidige programmeringsafspraken?

3. Als men beide documenten met elkaar in samenhang doorneemt zijn de verschillen enorm. De raadsmededeling zegt: dat er zonder versnelling het opwekdoel van 1.8 terrawattuur (TWh) niet gehaald wordt in 2030. Dan wordt dat nogmaals herhaald en gesteld dat: 53% van het bod van 1.8 TWh is gerealiseerd of in ontwikkeling. Vermoedelijk wordt hier de stand van december 2023 bedoeld, Klopt deze datum aannahme van ons? De raadsmededeling vervolgt met: het aangescherpte energiebeleid van de provincie Overijssel zal naar verwachting leiden tot een versnelling van de opwek van windenergie. Dit lijkt ons een aannahme en er wordt geen verdere uitleg bijgegeven, kan het college uitleggen waarop die aannahme gebaseerd is?
4. In de nadere toelichting van de raadsmededeling wordt verwezen naar de laatste landelijke monitor van de RES gemaakt door het planbureau van december 2023. Van welke publicatiedatum is die landelijke monitor? Is deze landelijke monitor wel in afstemming met de specifieke cijfers van de RES West Overijssel? In de raadsmededeling worden in de laatste regels van de toelichting wederom verouderde cijfers gebruikt. Gesteld wordt dat de verwachte elektriciteitsproductie haalbaar is tussen de 31 en 44 TWh. Waar is dat op gebaseerd, de website van de NP RES spreekt namelijk over een landelijk totaal bod van 55THw. Het eerder landelijke doel was 35 THw, dat landelijke gezamenlijk bod is ruimschoots gehaald, klopt dat?
5. De brief van de provincie is gedateerd op 22 mei 2024 daarin een optelsom van de gemaakte programmeringsafspraken, inclusief die met de gemeente Deventer. Waarom wordt deze pas gepubliceerd op 4 juni 2024? De optelsom van de vastgelegde afspraken programmering die de provincie hierin stelt is 2.3TWh. Dat wijkt volledig af van het genoemde cijfer in de raadsmede deling van 1.8THw. Hoe verklaart u dat verschil?
6. Was het college op de hoogte van de cijfers die provincie hanteert, zijnde de 2.3THw? Zo nee, hoe verklaart u dat? Op welk moment was u bekend met dit cijfer van 2.3THw?
7. Is het college het met ons eens dat, al deze verschillende cijfers niet helpen bij het nemen van de juiste en correcte beslissingen?
8. In het college het met ons eens dat als u niet op de hoogte was van deze cijfers die de provincie op 22 mei publiceerd dit wederom niet van een open en transparante houding getuigd naar het college en de gemeenteraad van Deventer van de zijde van de gedeputeerde staten?
9. Als deze provinciale cijfers kloppen, en wij zien geen reden daar aan te twijfelen nav de brief van 22 mei 2024, waarom is Deventer dan door de provincie overvallen met een opgelegde verhoging van ons RESbod? Is het college het met ons eens dat, gezien de optelsom van 2.3 THw een dergelijke eenzijdige verhoging van het Deventer RES bod niet noodzakelijk is geweest? Heeft u bij het overleg met de gedeputeerde onderliggende cijfers opgevraagd die een opgelegde verhoging door de provincie rechtvaardigen? Zo ja is die correspondentie te delen met de gemeenteraad? Zo nee, waarom niet? Heeft u aan de provincie bij het opleggen van een hoger RESbod voor Deventer een cijfermatige onderbouwing gevraagd? Zo ja, van welke datum is die en kunt u die met ons delen? Indien de onderbouwing niet is gevraagd, waarom niet?

10. Als de provinciale cijfers kloppen van 2.3THw, dan is de Deventer besluitvorming van 22 mei toch gebaseerd op foute cijfers en dus niet langer houdbaar? Klopt dat? Zo nee, waarom niet?
11. Op basis van de optelsom tot 2.3THw die de provincie aangeeft was het eigen Deventer RES bod dus ruim voldoende en had dus onder eigen regie ingevuld kunnen worden. Klopt dat? Met eigen resterende deel van het oorspronkelijke Deventer RESbod was het dus mogelijk geweest ook eigen locatiekeuzes te maken. Klopt dat?
12. Wij hadden dus ook dat restant bod kunnen invullen met eigen plannen en mogelijk met gebruik van het alternatieve energieplan van Deventerwint? Klopt dat? Zo nee, waarom niet?

In afwachting van uw antwoorden op onze vragen,.

Fractie Deventer Belang
Bert Kleine Schaars

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

Aan de fractie van Deventer Belang
t.a.v.
Dhr. B. Kleine Schaars

Interne Post

2024-562
kenmerk

uw referentie

24 juni 2024
datum

M.C. Eggel
contactpersoon

Schriftelijke vragen ex art 46 RvO
onderwerp

Geachte heer Kleine Schaars,

In uw brief van 11 juni jl. hebt u ons college schriftelijke vragen ex art 46 RvO gesteld over Juistheid cijfers in RES wind dossier College en Provincie. Ons antwoord is als volgt.

Vraag 1

De raadsmededeling heeft als onderwerp tussenstand RES West Overijssel tot en met december 2023. Waarbij het eerder omschreven doel van deze raadsmededeling 2 x per jaar een 'tussenstand' over de stand van zaken over de voortgang van de RES West Overijssel te geven. De bijlage geeft de stand weer van januari 2024. Maar is het college het dan met ons eens dat deze raadsmededeling verre van actueel is. Zelfs als achterhaald mag worden gezien op de publicatiedatum van 4 juni 2024? Wat is daar de reden van?

Antwoord

De publicatie van de RES Tussenstand is altijd een terugblik op het afgelopen halfjaar, een zekere vertraging hoort dus bij deze monitor. Aangezien de samenwerking in de RES West Overijssel een aantal maanden gepauzeerd is in afwachting van meer duidelijkheid over de impact van het voorgestelde windbeleid van provincie Overijssel, heeft ook het afronden van deze Tussenstand vertraging opgelopen. Wij hebben deze Tussenstand vrijwel direct doorgestuurd naar uw raad.

Vraag 2

Bent u het met ons eens dat indien de raadsmededeling uitgaat van verouderde cijfers, er mogelijk programmeringsafspraken zijn gemaakt op achterhaalde cijfers? Die afspraken zijn immers vastgelegd in het document: 'Programmeringsafspraken windenergie gemeente Deventer- provincie Overijssel dd 26 maart 2024'. Op welk moment in 2024 heeft het college onderhandeld met de provincie over de huidige programmeringsafspraken?

Antwoord

De RES Tussenstand is een feitelijke monitor en gaat in dit geval over de periode tot en met december 2023. Deze Tussenstand heeft bij de provincie geen rol gespeeld in het voorstel voor het maken van programmeringsafspraken.

Vraag 3

Als men beide documenten met elkaar in samenhang doorneemt zijn de verschillen enorm. De raadsmededeling zegt: dat er zonder versnelling het opwekdoel van 1.8 terrawattuur (TWh) niet gehaald wordt in 2030. Dan wordt dat nogmaals herhaald en gesteld dat: 53% van het bod van 1.8 TWh is gerealiseerd of in ontwikkeling. Vermoedelijk wordt hier de stand van december 2023 bedoeld, Klopt deze datum aanname van ons? De raadsmededeling vervolgt met: het aangescherpte energiebeleid van de provincie Overijssel zal naar verwachting leiden tot een versnelling van de opwek van windenergie. Dit lijkt ons een aanname en er wordt geen verdere uitleg bijgegeven, kan het college uitleggen waarop die aanname gebaseerd is?

Antwoord

Deze RES Tussenstand is een terugblik tot en met december 2023. Het klopt dus dat het voorgenomen windbeleid van provincie Overijssel en de uitkomsten van de programmeringsafspraken hierin nog niet zijn meegenomen.

De Tussenstand concludeert dat in het tempo van ontwikkeling en realisatie van windprojecten tot en met 2023, het totale bod van 1.8 TWh in 2030 (wind + zon) naar verwachting niet wordt gehaald. De programmeringsafspraken die gemeenten vervolgens in 2024 met de provincie Overijssel hebben gemaakt over de opwek van windenergie voor 2030 lijken voor een versnelling te zorgen, aangezien deze programmeringsafspraken optellen tot de beoogde 2 TWh provinciebreed (RES West Overijssel en RES Twente) met een marge van 2,3 TWh (zie ook antwoord op vraag 9).

Vraag 4

In de nadere toelichting van de raadsmededeling wordt verwezen naar de laatste landelijke monitor van de RES gemaakt door het planbureau van december 2023. Van welke publicatiedatum is die landelijke monitor? Is deze landelijke monitor wel in afstemming met de specifieke cijfers van de RES West Overijssel? In de raadsmededeling worden in de laatste regels van de toelichting wederom verouderde cijfers gebruikt. Gesteld wordt dat de verwachte elektriciteitsproductie haalbaar is tussen de 31 en 44 TWh. Waar is dat op gebaseerd, de website van de NP RES spreekt namelijk over een landelijk totaal bod van 55THw. Het eerder landelijke doel was 35 THw, dat landelijke gezamenlijk bod is ruimschoots gehaald, klopt dat?

Antwoord

De landelijke PBL monitor over de RES is gepubliceerd op 7 december 2023 en is gebaseerd op alle Voortgangsrapportages van de RES 1.0 per regio. Deze Voortgangsrapportage is in het geval van de RES West Overijssel is gemaakt in juni 2023 en op 29 juni 2023 met een raadsmededeling aangeboden aan uw raad. Deze laatste Tussenstand is dus later opgesteld en niet meegenomen in de landelijke PBL monitor.

Het landelijke gestelde doel voor de RES 1.0 is 35 TWh in 2030. Het PBL geeft aan dat dit doel momenteel haalbaar is, met een bandbreedte tussen de 31 en 44 TWh, afhankelijk van hoe aangewezen zoekgebieden voor windenergie de komende jaren ook daadwerkelijk worden ingevuld.

In december 2022 spraken bestuurders van Rijk, decentrale overheden en de netbeheerders formeel af zich gezamenlijk in te spannen om de vastgestelde RES'en uit te voeren met als streefdoel 55 TWh.

Vraag 5

De brief van de provincie is gedateerd op 22 mei 2024 daarin een optelsom van de gemaakte programmeringsafspraken, inclusief die met de gemeente Deventer. Waarom wordt deze pas gepubliceerd op 4 juni 2024? De optelsom van de vastgelegde afspraken programmering die de provincie hierin stelt is 2.3TWh. Dat wijkt volledig af van het genoemde cijfer in de raadsmededeling van 1.8THw. Hoe verklaart u dat verschil?

Antwoord

De provincie Overijssel gaat over haar eigen communicatie en de planning daarvan. Op 23 mei heeft de provincie middels een persbericht <https://www.overijssel.nl/nieuws/meer-duidelijkheid-over-windturbines-in-overijssel/> en artikel in de Stentor gecommuniceerd over de optelsom van de programmeringsafspraken. De griffie heeft deze brief ontvangen via de werkgroep RSAB en geplaatst op de ingekomen post.

De 1.8 TWh is het RES-bod van de regio West Overijssel. Voor de gehele provincie Overijssel is het RES bod 3,3 TWh. Daarvan geeft de provincie in het voorgenomen windbeleid aan dat 60% gerealiseerd moet worden middels windenergie, dat is 2 TWh. De programmeringsafspraken tellen nu op tot 2,3 TWh (zie ook antwoord op vraag 9).

Vraag 6

Was het college op de hoogte van de cijfers die provincie hanteert, zijnde de 2.3THw? Zo nee, hoe verklaart u dat? Op welk moment was u bekend met dit cijfer van 2.3THw?

Antwoord

Het college heeft middels de brief van 22 mei 2024 kennisgenomen van de optelsom van de programmeringsafspraken.

Vraag 7

Is het college het met ons eens dat, al deze verschillende cijfers niet helpen bij het nemen van de juiste en correcte beslissingen?

Antwoord

Het college is het met u eens dat de beleidsbeslissingen van de provincie Overijssel de duidelijkheid in eerste aanleg niet hebben vergroot. De cijfers zijn een uitwerking hiervan.

Vraag 8

In het college het met ons eens dat als u niet op de hoogte was van deze cijfers die de provincie op 22 mei publiceerde dit wederom niet van een open en transparante houding getuigd naar het college en de gemeenteraad van Deventer van de zijde van de gedeputeerde staten?

Antwoord

Nee, de optelsom van de programmeringsafspraken die de provincie op 22 mei 2024 publiceerde heeft geen relatie met hoe de programmeringsafspraken in Deventer zijn vormgegeven vanaf januari 2024. De provincie heeft hierin steeds gecommuniceerd over de doelstelling van 2 TWh windenergie.

Vraag 9

Als deze provinciale cijfers kloppen, en wij zien geen reden daar aan te twijfelen nav de brief van 22 mei 2024, waarom is Deventer dan door de provincie overvallen met een opgelegde verhoging van ons RESbod? Is het college het met ons eens dat, gezien de optelsom van 2.3 THw een dergelijke eenzijdige verhoging van het Deventer RES bod niet noodzakelijk is geweest? Heeft u bij het overleg met de gedeputeerde onderliggende cijfers opgevraagd die een opgelegde verhoging door de provincie rechtvaardigen? Zo ja is die correspondentie te delen met de gemeenteraad? Zo nee, waarom niet? Heeft u aan de provincie bij het opleggen van een hoger RESbod voor Deventer een cijfermatige onderbouwing gevraagd? Zo ja, van welke datum is die en kunt u die met ons delen? Indien de onderbouwing niet is gevraagd, waarom niet?

Antwoord

Het doel van het voorgenomen windbeleid van provincie Overijssel is het bereiken van 2 TWh windenergie in 2030. In de brief van 20 december 2023 gaf de provincie aan dat de optelsom van de vier voorkeursgebieden 0,5 tot 1,1 TWh lager uitviel. Om toch de doelstelling van 2 TWh te behalen heeft provincie Overijssel vervolgens in het voorjaar van 2024 iedere gemeente de mogelijkheid gegeven programmeringsafspraken te maken. Op 22 mei geeft de provincie in haar brief aan dat deze programmeringsafspraken in totaliteit optellen tot 2,3 TWh.

Over deze overprogrammering zegt de provincie het volgende:

'De som van de programmeringsafspraken komt iets boven de 2 TWh uit. Deze overprogrammering is enerzijds het gevolg van het hanteren van de clustereis; 4 windturbines leveren 80GWh op (4 x 20GWh). Anderzijds is het nodig omdat gaandeweg blijkt dat initiatieven geen doorgang kunnen vinden' (uit de brief van 22 mei 2024). Het college vindt dit een logische uitleg en ziet geen reden om de provincie om een andere cijfermatige onderbouwing te vragen.

Vraag 10

Als de provinciale cijfers kloppen van 2.3THw, dan is de Deventer besluitvorming van 22 mei toch gebaseerd op foute cijfers en dus niet langer houdbaar? Klopt dat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Nee, dat is niet het geval. Dat provinciebreed de programmeringsafspraken nu optellen tot 2,3 TWh, was vooraf niet bekend of te voorspellen. Daarbij geeft de provincie aan dat er initiatieven voor windprojecten kunnen afvallen en er daarom enige overprogrammering nodig is.

Het college heeft met de programmeringsafspraken getracht zo dicht mogelijk bij de kaders van de raad en het RES-bod van 63 GWh wind te blijven. Daarmee heeft uw raad inmiddels ingestemd.

Vraag 11

Op basis van de optelsom tot 2.3THw die de provincie aangeeft was het eigen Deventer RES bod dus ruim voldoende en had dus onder eigen regie ingevuld kunnen worden. Klopt dat? Met eigen resterende deel van het oorspronkelijke Deventer RESbod was het dus mogelijk geweest ook eigen locatiekeuzes te maken. Klopt dat?

Antwoord

Nee, het RES-bod van 63 GWh was voor provincie Overijssel niet voldoende bijdrage aan de doelstelling van 2 TWh, aangezien gemeente Deventer samen met gemeente Rijssen-Holten in een van de vier voorkeursgebieden voor wind ligt. Zonder het maken van programmeringsafspraken had de provincie eenzijdig een maximum voor Deventer kunnen vaststellen ter hoogte van de technische potentie; aanzienlijk hoger dan het afgesproken plafond van 149 GWh. Als gemeente sturen op locaties was in dat geval ook niet mogelijk geweest.

Vraag 12

Wij hadden dus ook dat restant bod kunnen invullen met eigen plannen en mogelijk met gebruik van het alternatieve energieplan van Deventerwint? Klopt dat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Nee, dat is niet het geval, zie antwoord op vraag 11.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König